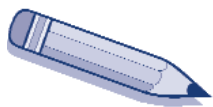

I D Ő R D É R K E R I

-Itt van az ősz, itt van újra...

Kalendárium

- Szeptember - Benedek Elek

Ügyeskedj!

- Gondolkozz! Oldd meg!

Természetrájk

- Vadgesztenye, erdei vöröshangya

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

Mese

- A sün és a bogáncs

Toldi-nap

- Gyerünk, mozogni!

A címlapot illusztrálta:
Mihók Ramóna Tímea, 9 éves

Szeptember - Őszelő, Szent Mihály hava

„Felhőn vet ágyat már az alkonyat
s a fáradt fákra fátylas fény esőz...” írja
Radnóti erről a hónapról.

Igen, vége a nyárnak, és eljött a szőlőt
érlelő, bágyadt napsütéses őszelő. Ránk
mosolyog az őszirózsa és kikerics, és elkezdődik
a szelídgesztenye termésének szüretelése.

Szeptember híres szülöttei Blaha Lujza
színésznő, Kossuth Lajos
forradalmár, Tamási Áron író,
Széchenyi István az MTA
alapítója és Benedek Elek író.

Most Benedek Elekről, a
magyar gyermekirodalom egyik
legkiválóbb művelőjéről írok. 1859.
szeptember 29-én Kisbacon látta meg a
napvilágot.

Regényeket, drámákat és főként ifjúsági
regényeket írt. Híresek voltak gyermeklapjai is.

1885-ben kiadta a „Székely
Tündérország” című mesegyűjteményt. Önélet-
írása, az „Édes anyaföldem” egyben a
századforduló körüli Magyarország képe. Fő
műve a „Magyar mese- és mondavilág” című öt
kötetes népmese gyűjteménye.

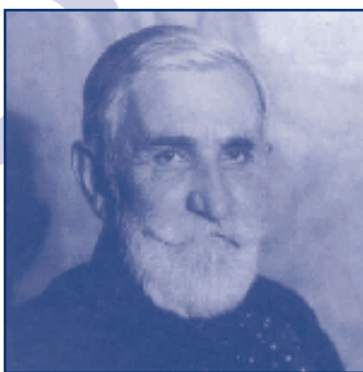
Benedek Elek gondolatai méltán üzennek
mindannyiunknak oly sok év távlatából is:

„Hova lett a hétmértöldes csizma, a táltos
paripa? Elnyelte őket a benzingöz?

Belefulladtak a szennyezett
patakok vizébe, vagy egy

lakótelep hatalmas
házrengetegéből nem
találtak vissza a kacsalábon forgó várba?..

Remélem, nem így van. Hiszem, sőt
tudom, hogy a mai modern lakásokban is a
könyvespolcon és gyerekek fantáziájában még
ott vannak vasorrú bábástul, világszép
kisaasszonyostul.”

Márti

Vallási ünnepek:

Szeptember 8.: Kisboldogasszony ünnepe

Szeptember 12.: Szűz Mária Szent Neve

Szeptember 14.: Szent Kereszt fel-
magasztalása

Szeptember 15.: Fájdalmas Szűz Anya

Szeptember 24.: Szent Gellért emléknapja

Szeptember 29.: Szent Mihály, Szent Gábor és
Szent Rafael főangyalok napja

Jeles napok:

Szeptember 8.: Az Írástudatlanság Elleni
Küzdelem Nemzetközi Napja

Szeptember 16.: Az Ózon Világnapja

Szeptember 18.: A Rokkantak Napja

Szeptember 21.: A Magyar Dráma Napja
Takarítási Világnap

Szeptember 22.: Európai Autómentes Világnap

Szeptember 22.: A Sérült Gyermekek Napja

Szeptember 26.: A Tiszta Hegyek Napja

Szeptember 29.: A Szív Világnapja

Szeptember 30.: Az Idősek Világnapja

A hónap állata és növénye

Az őszi erdőben már csak itt-ott árválkodik egy-egy virág. Az illatos, ezer-színű virágok helyén érdekes terméseket találunk. A virágból termés lett. A termésben megérett a mag. A magból lesz az új növény. Minél több mag szóródik el, annál több növény kel ki. A színes lombok között most ezek pompáznak. Ilyenkor már a gesztenyék is nagy csattanással hullanak a földre. Nem tanácsos a fa alatt állni, mert ha egy ilyen „löveg“ eltalál...

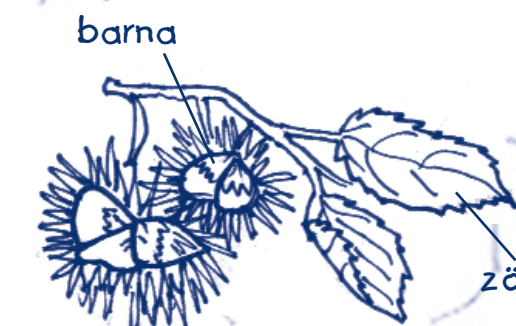
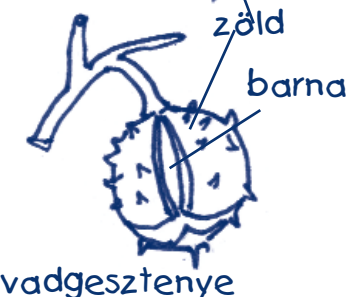
A **vadgesztenye** nem rokona szelídgesztenyének, de magjaik hasonlósága miatt a bokrétafa helyett ez a név terjedt el a köztudatban. Termését az állatok szívesen fogyasztják.

Hazánkban a Mecsekben, a Dunántúlon és Nagymarosnál igazi szelídgesztenye erdőkkel találkozhatasz.

Szép díszfa, értékes és igen tápláló termést ad, melyet megsütve nemcsak a gyerekek, de a felnőttek is szívesen fogyasztanak.

Ilyenkor szeptemberben már a fák leveleinek színe megváltozik.

zöldesbarna

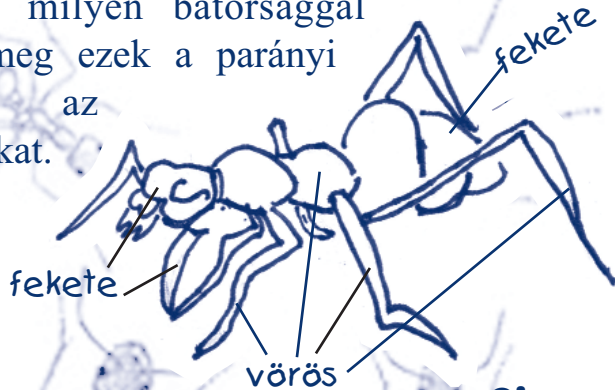
A kezdeti zöld színből sárga lesz, vörös, barna, majd egy őszi fuvallat hatására leperegnek az avarba vagy éppen egy hangyabolyra.

Az **erdei vöröshangyákat** az erdő takarítóinak is nevezik. Bolyokban élnek. Összetartanak a munkában, és „hangyaszorgalommal“ dolgoznak.

A hangyaállam királynőből, nőnemű dolgozókból és hímnemű hangyákból áll. A dolgozók szárnytalanok, minden erejük a lábukban van, szinte fáradhatatlanok. Az építkezések, a boly rendbetétele, az ivadékok gondozása mind az ő feladatuk.

A hangyák édes folyadékkal táplálkoznak legszívesebben, de megeszik a morzsát, és a gyümölcsök levét is elfogyasztják.

Látásuk és szaglásuk kiváló. Szaglóérzékük a csápjukban található. Ha letelepszel a fűbe, és véletlenül egy hangyafészket bolygatsz meg, tanúja lehetsz, milyen bátorsággal védik meg ezek a parányi állatok az otthonukat.

Gizus

A sün és a bogáncs

Egyszer, hogy, hogy nem, egy mező szélén találkozott a bogáncs és a sündisznó. Volt nagy csodálkozás, hiszen mindegyik azt hitte: egyedül csak őrá szűrt a természet tüskeruhát. Először a sünike szólalt meg:

– Hát te ki vagy? Talán bizony rokon?

– Nem hiszem - mondta a zöld fejű bogáncs -, hiszen én növény vagyok.

– Akkor bocsánat - szólt a sünike.

– Azért szeretném, ha úgy bánnál velem, mintha testvéred lennék - hízelgett a bogáncs, s már legszívesebben oda is tapadt volna a sünikéhez.

– Szeretnék máshol élni. Meguntam a rétet, ahol születtem. Jó volna elkerülni innen...

– Ha csak ez a kívánságod, pattanj a hátamra, s világgá viszlek! - biztatta a sündisznó.

Több se kellett a bogáncsnak! Ráugrott a sün hátára, és elhelyezkedett a tüskék között.

Hát amint mentek, mendegéltek, szembetalálkoztak egy gazdával, akin látszott, hogy nagy gond nyomja a lelkét.

– Nicsak, milyen takaros kis sündisznócska - derült fel a képe, amikor a sünikét meglátta. – Jaj de jó, hogy találkoztunk! Már nem kell félnem, hogy a krumpli tönkremegy a veremben. No, gyere csak, gyere! - mondta, azzal zsebkezdőjével felemelte sünikét, és betette a kosarába.

– Ó, be jó! - himbálódzott a bogáncs a sünike hátán, s majdnem leesett örömeiben. Hazaérve a gazda először a szobába vitte a sünikét. Olyan sok csillogó lámpát, képet, szőnyeget az még sose látott. Hát még a bogáncs! Majdnem kibújt a tüskéiből.

– Jaj de szép! - lelkesedett. – Lám, érdemes volt útra kelni.

Ám egyszeriben vége lett a bogáncs nagy jókedvének, amikor a gazda megszólalt:

– Most aztán gyere, sünike, viszlek csemegézni. A verembe vár rád a sok finom bogár.

A bogáncs erre nagyon megijedt, s félénken kérdezte a süntől:

– Hová megyünk? Verembe? Az mi?

De mire a süni válaszolhatott volna, kapta a gazda, s vitte őket. Útjuk pedig a krumpligödör mélyén ért véget. A gazda oda helyezte a sünikét, majd lecsukta a vermet, otthagya őket a sötétségben.

– Hová hoztál, te szégyentelen? Hiszen ez szörnyű hely! Hol a nap, a fű, a bokor, a testvéreim? Hol van-

nak a madarak és a lepkék? - siránkozott a bogáncs.

– Már megbocsáss, de nem tudhattam előre, hogy ide jutunk. Bár a magam részéről cseppet se bánom ezt a kirándulást, mert itt aztán jóllakhatok a sok mihaszna krumplibogárral. Te pedig ne búsulj, iparkodni fogok. Nem telik el sok idő, hamarosan felfalom valamennyit, s akkor veled együtt kiszabadulhatok.

– Meghiszem azt, hogy könnyen beszélsz, mikor degeszre tömheted a pocakodat, én meg percről percre hervadok - sopánkodott a bogáncs.

Volt mit hallgatnia a derék sünikének! De hát minden rossznak vége szakad egyszer. Éppen kerek három nap telt el így, amikor jött a gazda és kinyitotta a vermet. S szó szerint kesztyűs kézzel bánt a sünikével, ugyanis azzal fogta meg, miközben azt mondta:

– Látom, jó munkát végeztél, megérdemled, hogy újra szabad légy! - és jószívről észre sem vette a szegény bogáncsot.

A sün pedig, ahogy ismét fényre került, igyekezett a mezőre, hogy a bogáncs magához térjen.

– Na végre! Lám, máris jobban vagyok! - éledezett a bogáncs, és nagyokat szippantott a friss levegőből. Le is huppant hamarosan a sünike hátáról.

– No, jó napot! Ég veled! Siess a vackodba, mert lóg az eső lába! - búcsúzott a bogáncs.

– Neked még jobb napot! S kérlek, felejtse el, ami történt! - felelt a sünike, és elsietett.

A bogáncs csak álldogált, alig várta az esőt, ami nem késlekedett. Olyan szaporán záporozott, ahogyan csak tudott! Hát még, amikor az eső után a nap is megcirógatta! Nyomban érezte: visszatért a régi ereje!

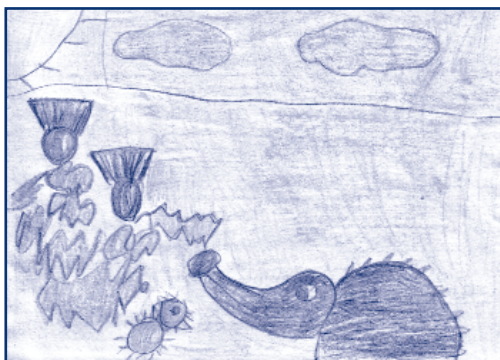
– Most már csak egy gondom van - zizegte.

– Mi volna az? - kérdezte a Szél, aki éppen arra karikázott.

– Tudd meg, vissza szeretnék jutni a bokromra, a testvéreimhez - válaszolta a bogáncs.

– Nagy dolog! Akkor ülj a hátamra! S egykettőre ott leszel! - biztatta a szél, és csak repítette, repítette oda, ahová a bogáncs kívánta.

Ahogy letette, tüskés utasa megköszönte a segítségét, aztán jó rátapadt a bokorra. S ott vidáman, elégedetten nézegette testvéreit és a mezőt. A mezőt, ahol minden, minden olyan szép, olyan ismerős. S abban a pillanatban megérezte: ilyen örömet, ekkorra boldogságot hiába is keres, sehol másutt nem talál.

Illusztrálta: Papp Írisz, 7 éves

1. Keresd meg a betűket az ábrában!
Színezd ki őket!

2. Számold meg, hány levél van a képen!

3. Színezd ki a három közül

- a legmagasabbat

- a legkevesebbet

- a leghosszabbat

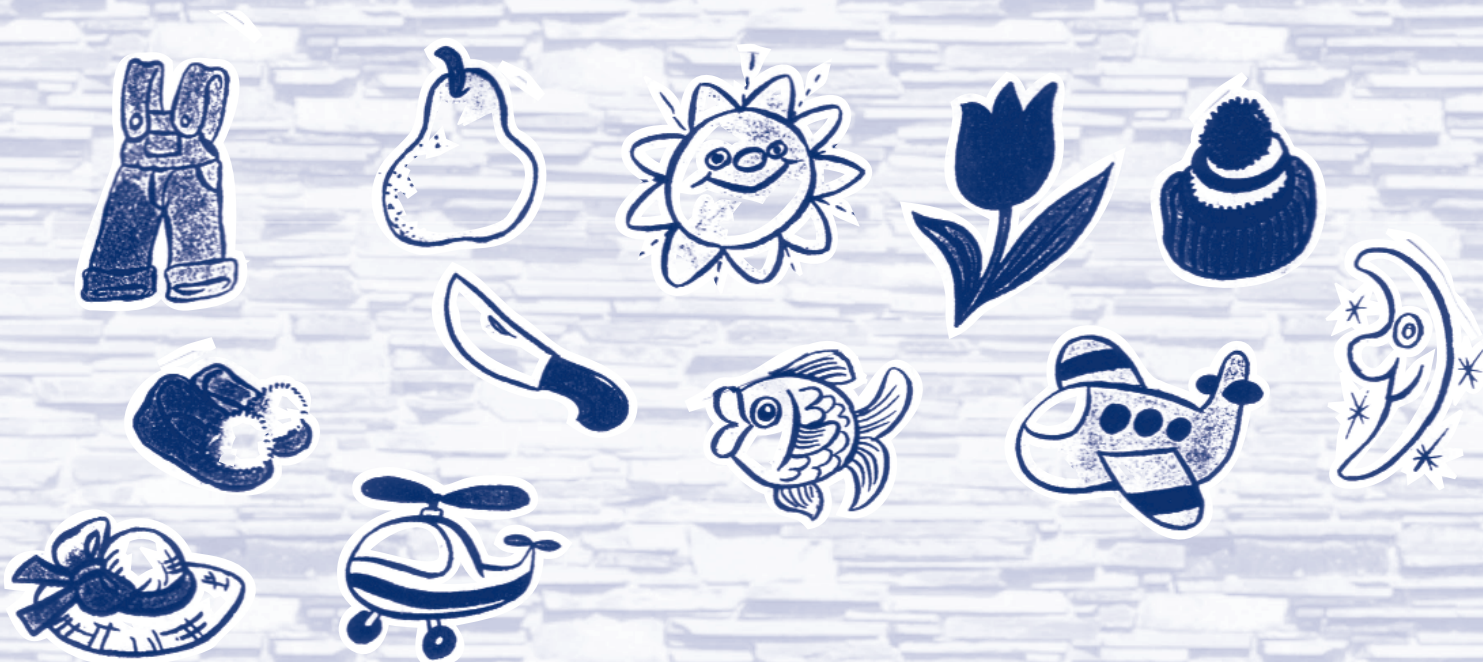

- a legkeskenyebbet!

Ügyeskedj!

4. Mondd ki a rajzok nevét! Amelyikben P (pö) hangot hallasz, karikázd be! Amelyikben pedig R (rö) hangot, csillagozd meg!

Tudod-e?

Mauzóleum:

Eredetileg Mauszólosz kariai perzsa helytartó síremléke. Az i.e. 353-ban elhunyt helytartó emlékére felesége, Artemiszia emeltette. Az építés ideje alatt ő is meghalt, ezért az épület mindkettőjük síremléke lett. A 49 méter magas épületet az okor hét csodája között tartják számon (a többi hat: Szemiramisz függőkertje, a gízai piramis, az olimpiai Zeusz-szobor, a rhodoszi Kolószusz, az alexandriai világítótorony, az epheszosi Artemisz-templom).

A mauzóleum neves személyiségek sírhelyéül szolgáló díszes építmény.

Összeállította: Klári

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Budapesti Központja

Szerkesztő: Fill Csaba ■ A lapot írták: Bodnár Zita, Král Zsuzsa,

Leleszné Borsi Gizella, Mészáros Márta, Szunai Orsolya, Tulezi Klára ■ Tördelte: Farkas Péter ■

Felélős kiadó: Györi-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levélcím: 1033 Budapest III, Miklós u.32.

Telefon: 388 - 87 - 60, 388 - 89 - 20

Fax: 368 - 42 - 83

E - mail: tunderkert@mmszbp.hu

Website: www.mmszbp.hu

Információk

Lajos u.:

Kézműves foglalkozások: csütörtökönként 16.00-tól

Kézműves foglalkozások kicsiknek: szerdánként 16.00-tól

Sportdélután: hétfőnként 15.00-tól

Agyagozás: délutánonként

Egész napos kirándulás: keresd a hirdetőtáblán!

Husztai út:

Családi-hétféje: szeptember 27-28.

27-én (szombaton): Egész napos kirándulás

28-án (vasárnap): Sportdélután

Agyagozás: hétfőnként 16.00-tól

Az egyéb programokat keressétek a hirdetőtáblán!

Kerek u.:

Családi-hétféje: szeptember 27-28.

27-én (szombaton): Egész napos kirándulás

28-án (vasárnap): Sportdélután

Az egyéb programokat keressétek a hirdetőtáblán!

Zemplén u.:

Ingyenes angol tanfolyam: szombatonként

Kézműves foglalkozás: kedden 16.00-tól, szombaton 15.00-tól

Modern tánc oktatás: szerdán 16.00-tól

Tűzzománckészítés: keddenként 16.00-tól

Gyűrű u.:

Kézműves foglalkozás: kedden 16.00-tól, szombaton 15.00-tól

Baba-mama klub: szerdánként 9.30-tól

Pingpong: kedden és csütörtökön 15.00-tól, vasárnap egész nap

Silvanus:

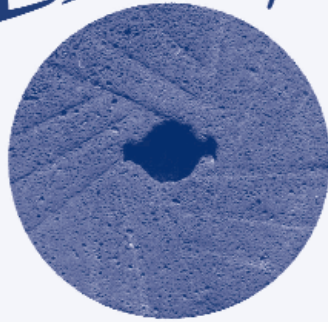
Kézműves foglalkozás: hétfőn és pénteken 16.00-tól

Filmklub: szombatonként

A programváltozás jogát fenntartjuk!

Az egyéb programokat keressétek a hirdetőtáblákon!

TOLDI-NAP

Szeptember 21-én is szeretettel várunk titeket a Huszti úti játszótérre egy kis sportolásra, játékra. A részvétel feltétele az, hogy a kérdéseinkre válaszolj, és a megoldásaid leadd az irodába.

A Sportnap időpontja szeptember 21., 15 óra

Helye: Huszti úti játszótér

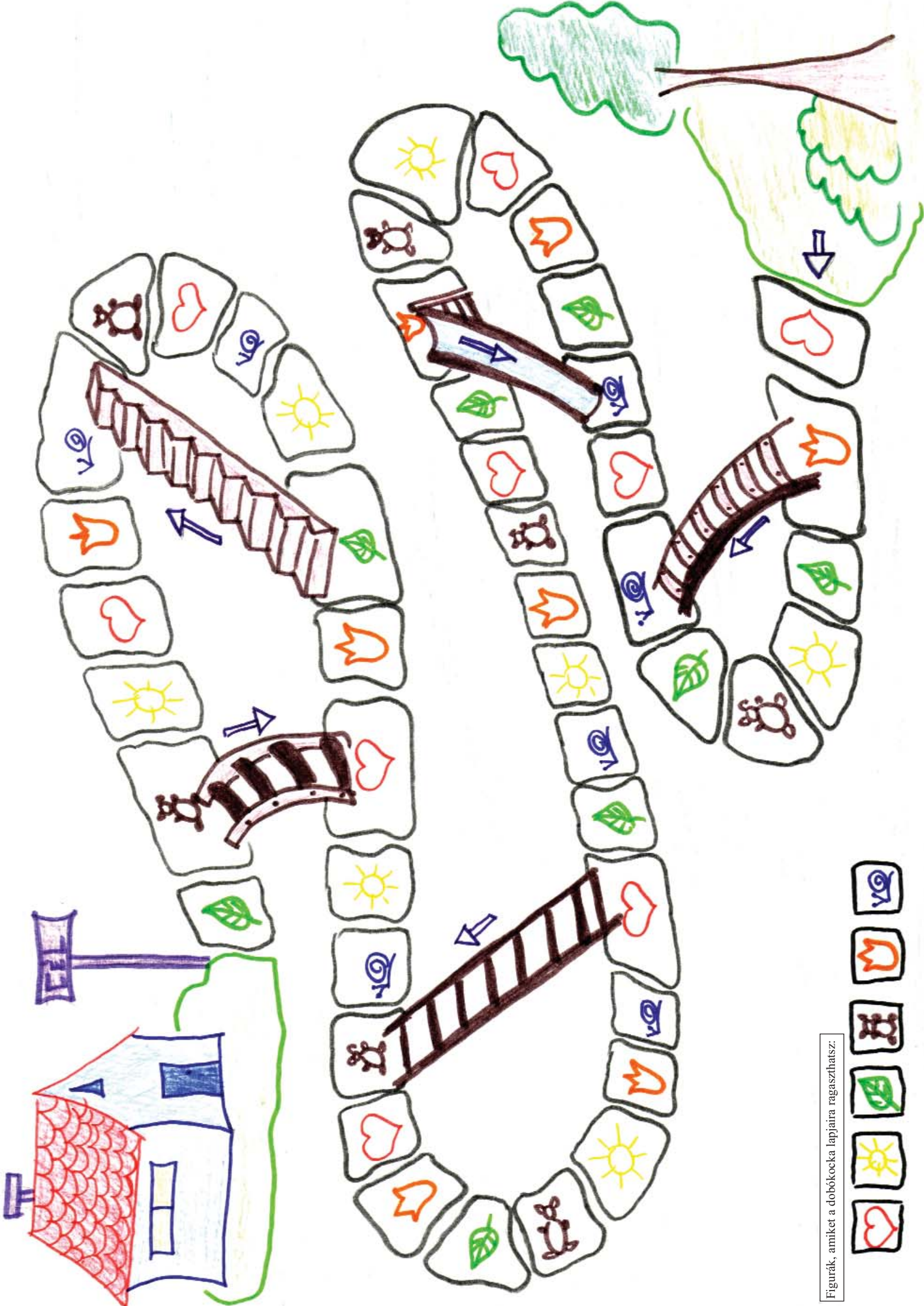
Kérdéseink:

1. MI A KÜLÖNBSÉG A KAJAK ÉS A KENU KÖZÖTT?
2. MELYIK SPORTÁG VERSENYSZÁMA A RUGÓLÁB-EMELGETÉS?
3. HÁNY JÁTÉKOS JÁTSZIK EGY CSAPATBAN EGYSZERRE A KÉZILABDAPÁLYÁN?
4. ÍRJATOK CSAPTAINDULÓT, AMINEK A SPORTNAP A TÉMÁJA!

A játék menete:

Csak 1-es dobással lehet elindulni. A nyilak és lépcsők mutatják, hogy melyik mezőről kell le-, illetve fellépni. Azok a gyerekek is, akik még nem tudnak számolni, játszhatnak a társasjátékkal. A hat kis figurát (a társasjáték bal alsó sarkánál) ki kell vágni és a dobókockára kell ragasztani. Mindig a legközelebbi figurás mezőre kell lépni. Csak szív dobásával indulhattok! A játék célja, hogy az erdőből eljussatok a házig.

Klari

Figurák, amiket a dobókocka lapjaira ragaszthatsz:

